

The Desirable of School Administrators Characteristics in Sahawittayakhet Chonburi 2 under the Secondary Education service Area Office Chonburi Rayong

Phanasornbongkoch Jantabuala

Rangsit University

E-mail: phanasornbongkoch.j64@rsu.ac.th

Chatchaya Perathoranich

Rangsit University

E-mail: chatchaya_na@hotmail.com

Received	Reviewed	Revised	Accepted
06/01/2025	20/01/2025	20/02/2025	20/02/2025

Abstract

Background and Aims: School administrators play an important role in driving education to achieve its objectives, especially in the current era where organizations must be managed efficiently and have knowledge in leadership concepts and theories, science, art, and techniques that can be applied according to the context. The objectives of this research are: 1) to study the characteristics of school administrators who are desired in Chonburi 2 School-Cluster Campus, Chonburi Rayong Secondary Educational Service Area Office, and 2) to compare the characteristics of school administrators who are desired in Chonburi 2 School-Cluster Campus, Chonburi Rayong Secondary Educational Service Area Office, classified by gender, educational qualifications, and work experience.

Methodology: Quantitative research methodology was used with the sample group of 210 teachers in Chonburi 2 School-Cluster Campus, under the Office of the Chonburi Rayong Secondary Education Area Office. The data collection tools were questionnaires with a 5-level rating scale. Statistics used for data analysis included frequency distribution, percentage, reliability, content validity, mean, standard deviation, t-test, and one-way analysis of variance.

Results: It was found that the desirable characteristics of school administrators in Chonburi 2 School-Cluster Campus, Rayong Secondary Educational Service Area Office were at a moderate level overall. Each aspect was at a high level in 2 aspects: vision and personality. at a moderate

level, 4 aspects: administrative ability, leadership, morality, ethics, and human relations. When comparing the desirable characteristics of school administrators in Chonburi 2 School-Cluster Campus, Rayong Secondary Educational Service Area Office classified by gender, educational qualifications, and work experience, it was found that teachers with different genders, educational qualifications, and work experience were significantly different overall at a statistical level of .05.

Conclusion: The characteristics of the desired school administrators in Chonburi 2 Sub-district, Chonburi Rayong Secondary Educational Service Area Office are overall at a moderate level. Therefore, school administrators should improve and develop the desired characteristics in a good direction so that educational administration can be carried out in accordance with the set objectives efficiently.

Keywords : Desirable characteristics of educational administrators

คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ในสหวิทยาเขตชลบุรี 2
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

ภณศรบกข จันทบัวลา

มหาวิทยาลัยรังสิต

อีเมล: phanasornbongkoch.j64@rsu.ac.th

ชัชชญา พีระธรรณิษฐ์

มหาวิทยาลัยรังสิต

อีเมล: chatchaya_na@hotmail.com

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่ต้องจัดการองค์การอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งมีความรู้ในแนวคิดและทฤษฎีด้านภาวะผู้นำ ศาสตร์ ศิลป์ และเทคนิคที่สามารถปรับใช้ตามบริบท การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ในสหวิทยาเขตชลบุรี 2) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง และ 2) เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ในสหวิทยาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ระเบียบวิธีการวิจัย: การวิจัยในครั้งนี้เป็นการใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในโรงเรียนสหวิทยาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ะยong จำนวน 210 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าความเชื่อมั่น ค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัย: พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ ในสหวิทยาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง รายด้าน อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน คือ ด้านความสามารถในการบริหาร ด้านความเป็นผู้นำ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านมนุษยสัมพันธ์ และเมื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ ในสหวิทยาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ครูที่มีเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานต่างกันโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผล: คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ในสภานิติบัญญัติ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีการแก้ไขและพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เป็นไปในทิศทางที่ดีและครอบคลุมทุกด้าน เพื่อให้การบริหารการศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์

บทนำ

ในยุคปัจจุบันคุณภาพชีวิตของคนไทยเปลี่ยนแปลงไปมาก ทั้งในด้านการดำรงชีวิตและทัศนคติที่หลากหลายมีซับซ้อนขึ้น โดยเฉพาะด้านการศึกษา ซึ่งได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหารและบทบาทของรัฐ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 กำหนดให้รัฐส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ มีวินัย ภูมิใจในชาติ และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม มุ่งเน้นการปฏิรูปการศึกษาด้วยแนวคิดที่ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยหลักสูตรและเนื้อหาต้องสอดคล้องกับการเรียนรู้ทั้งในระบบและนอกระบบ พร้อมทั้งกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปยังหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน กฎหมายดังกล่าวยังมุ่งพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา พร้อมปรับปรุงระบบประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งในด้านการประเมินภายในและการรับรองมาตรฐานจากองค์กรภายนอก รวมถึงการปฏิรูปสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาให้มีความหลากหลายและมีคุณภาพสูง

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่ต้องจัดการองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งมีความรู้ในแนวคิดและทฤษฎีด้านภาวะผู้นำ ศาสตร์ ศิลป์ และเทคนิคที่สามารถปรับใช้ตามบริบท ผู้บริหารต้องพัฒนาทักษะและปรับตัวอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมายอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ยังต้องมีวิสัยทัศน์กว้างไกล และสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ (เรืองยศ แวดล้อม, 2563) นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีควรมีคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารงาน ยึดมั่นในหลักศาสนา และมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมต่อบทบาทการเป็นผู้นำ บุคลิกภาพที่ดีช่วยเสริมสร้างความน่าเชื่อถือ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างความไว้วางใจให้เกิดขึ้นภายใต้การบริหารของตน (พัชรินทร์ วงสาร และคันสนีย์ จะสุวรรณ, 2564)

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ ได้แก่ ความรู้ความสามารถ ความประพฤติที่เป็นแบบอย่างที่ดี ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และวิสัยทัศน์ในการทำงาน ผู้บริหารควรแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง มีวาทศิลป์ในการสร้างความร่วมมือในทีมงาน และมีความเป็นประชาธิปไตย

ยอมรับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่าย การบริหารต้องเน้นการสื่อสารและพัฒนาบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งการกำกับและติดตามผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงานสำเร็จตามเป้าหมาย ภายใต้ข้อจำกัดด้านเวลาและทรัพยากร (อภิญา สิงหา, 2565) พัฒนาสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานตามที่ได้กำหนดไว้ในแผนการปฏิบัติงาน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นกับผู้ปกครอง หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา (วงศ์ะลี ยังยืน, 2564) เพื่อเป็นแนวทางหรือรากฐานในการสร้างพฤติกรรมที่ดีจนกลายเป็นวัฒนธรรมขององค์กร และสามารถที่จะเรียนรู้ร่วมกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ (โสมวลี ชยามฤต, 2564) ผู้บริหารจำเป็นต้องมีทักษะ กระบวนการ และเทคนิคการบริหารที่ดี เนื่องจากการขาดทักษะเหล่านี้อาจทำให้ไม่สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในอนาคต ผู้บริหารต้องเตรียมพร้อมรับมือกับปัญหาและสถานการณ์ที่ซับซ้อน โดยพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในทุกด้าน เพื่อเพิ่มคุณค่าให้แก่ตนเองและเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันในยุคโลกไร้พรมแดน (ชัตติยา ดั่งสำราญ, 2564) การบริหารการศึกษาเป็นหน้าที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา โดยอิงตามโครงสร้างและบริบทของระบบการศึกษา ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การใช้อำนาจและหน้าที่ในตำแหน่งเปรียบเสมือนหัวเรือใหญ่ที่นำพาองค์กรและบุคลากรไปสู่เป้าหมายอย่างปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ (นันทวิ ชมเดือน และ ชัชภูมิ สิมมภู, 2565) ซึ่งในระหว่างเดินทางต้องฝ่าฟันอุปสรรคนานัปการ ดังนั้นการบริหารการศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายต้องอาศัยศักยภาพและคุณภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น บุคลิกภาพที่น่าเชื่อถือ ความสามารถในการจัดการ ความเป็นผู้นำ และมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีบทบาทสำคัญต่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ที่ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง มีภาวะผู้นำสูง และดำเนินงานอย่างเป็นประชาธิปไตย โดยใช้ความพยายามดึงศักยภาพของผู้ใต้บังคับบัญชามาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม รวมถึงการครองตน ครองคน และครองงาน เพื่อสร้างความสำเร็จและความร่วมมือในองค์กร (พระภัทรชัยยุทธ ณ อุบล, 2565) เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล สามารถดำเนินการให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในแนวทางที่เหมาะสมและได้รับการยอมรับต่อไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ได้สรุปผลการปฏิบัติงานประจำปี 2565 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาบางส่วนประสบปัญหาในการบริหารการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานกำหนด ซึ่งเกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการบริหารการศึกษาและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำหนด ในบางส่วนยังไม่เข้าใจหลักการบริหารการศึกษาในกระแสการเปลี่ยนแปลง และนำไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพไม่เต็มศักยภาพ ซึ่งสาเหตุเหล่านี้เป็นผลกระทบจากในช่วงปีการศึกษาที่ผ่านมาเกิดการแพร่ระบาดของโควิด 19 จึงส่งผลให้การปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาไม่เป็นไปตามเกณฑ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำหนด ทำให้เกิดผลกระทบต่อคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ในด้านคุณธรรมจริยธรรม บุคลิกภาพ ความเป็นผู้นำ การมีวิสัยทัศน์ ความรู้

ความสามารถในการบริหาร และการมีมนุษยสัมพันธ์ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง, 2565)

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึง ประสงค์ในสภานศึกษาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง เพื่อให้ผู้มี ส่วนเกี่ยวข้องนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มี คุณลักษณะที่เหมาะสม พร้อมทำหน้าที่ขับเคลื่อนสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ และ ส่งเสริมการพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของการปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติอย่างมี ประสิทธิภาพและยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ในสภานศึกษาเขตชลบุรี 2 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ในสภานศึกษาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา และ ประสบการณ์ในการทำงาน

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ ในสภานศึกษาเขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง แตกต่างกัน
2. ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหาร สถานศึกษาที่พึงประสงค์ในสภานศึกษาเขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง แตกต่างกัน
3. ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหาร สถานศึกษาที่พึงประสงค์ในสภานศึกษาเขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1.ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนสภานศึกษาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ปีการศึกษา 2566 จากจำนวนสถานศึกษาทั้งหมด 8 โรงเรียน คือ 1) โรงเรียนพานทองสภาชนูปถัมภ์ 2) โรงเรียนพานทอง 3) โรงเรียนพนัสพิทยาคาร 4)

โรงเรียนทุ่งเหียงพิทยาคม 5) โรงเรียนเทพศิรินทร์ ชลบุรี (อุทกฯอุปถัมภ์) 6) โรงเรียนบ่อทองวงษ์จันทร์วิทยา 7) โรงเรียนเกาะโพธิ์ถั้วงามวิทยา และ 8) โรงเรียนเกาะจันทร์พิทยาคาร และจำนวนครูผู้สอนในสถานศึกษาทั้งหมด 453 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนสหวิทยาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ปีการศึกษา 2566 ซึ่งกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 210 คน และใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยจำแนกตามโรงเรียนในสหวิทยาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ 1) เพศ คือ ครูเพศหญิง และครูเพศชาย 2) วุฒิการศึกษา คือปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก 3) ประสบการณ์ในการทำงาน คือ ต่ำกว่า 10 ปี และตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ในสหวิทยาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง มี 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านบุคลิกภาพ 2) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 3) ด้านความเป็นผู้นำ 4) ด้านการมีวิสัยทัศน์ 5) ด้านความสามารถในการบริหาร และ 6) ด้านมนุษยสัมพันธ์

ตัวแปรต้น

1. เพศ
1.1 เพศชาย
1.2 เพศหญิง
2. วุฒิการศึกษา
2.1 ปริญญาตรี
2.2 ปริญญาโท
2.3 ปริญญาเอก
3. ประสบการณ์ในการทำงาน
3.1 ต่ำกว่า 10 ปี

ตัวแปรตาม

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
1. ด้านบุคลิกภาพ
2. ด้านคุณธรรม จริยธรรม
3. ด้านความเป็นผู้นำ
4. ด้านการมีวิสัยทัศน์
5. ด้านความสามารถในการบริหาร
6. ด้านมนุษยสัมพันธ์

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัย เรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ในสภวิทยาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ในสภวิทยาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ในสภวิทยาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert, 1967) ซึ่งมีการให้คะแนน 5 ระดับ ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก

3 คะแนน หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย

1 คะแนน หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

แบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อคำถามที่ครอบคลุมเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ในสภวิทยาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง คือ (1) ด้านบุคลิกภาพ (2) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (3) ด้านความเป็นผู้นำ (4) ด้านการมีวิสัยทัศน์ (5) ด้านความสามารถในการบริหาร และ (6) ด้านมนุษยสัมพันธ์

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จากโรงเรียนในสภวิทยาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ทั้ง 8 โรงเรียน โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง หลังจากนั้นผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามแล้วนำผลไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ในสภวิทยาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง เพื่อ

นำเนื้อหาวิเคราะห์โครงสร้างตามนิยามศัพท์ของตัวแปรที่ศึกษา และนำมากำหนดเป็นข้อคำถามตามขอบเขตการวิจัย จากนั้นนำคำถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ดำเนินการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) ของประเด็นคำถาม แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัด (Index of item-objective congruence: IOC) โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามตามเกณฑ์คะแนนดังนี้

ถ้าข้อคำถามวัดได้ตรงจุดประสงค์	ได้ +1 คะแนน
ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นตรงจุดประสงค์หรือไม่	ได้ 0 คะแนน
ถ้าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงจุดประสงค์	ได้ -1 คะแนน

การพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) นำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการจะวัด (Index of Item Objective Congruence: IOC) เป็นรายด้าน จะพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.67 – 1.00

นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับครูในสหวิทยาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ แล้วนำผลแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficients) ของ Cronbach (1984) ซึ่งแบบสอบถามนี้มีค่าความเชื่อมั่นที่ 0.95

ปรับปรุงประเด็นคำถาม การใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสม และจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ซึ่งการเก็บข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ได้สร้างแบบสอบถามออนไลน์ผ่าน Google form โดยนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง 210 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ โดยการแยกข้อมูลตามเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ (Frequency) และคำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ในสอนสหวิทยาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ในด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความเป็นผู้นำ ด้านความสามารถในการบริหาร ด้านการมีวิสัยทัศน์ และด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายด้านและรายข้อ เพื่อทราบระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ แล้ว

นำมาจัดลำดับความสำคัญโดยการกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยของ Srisaad (2013) ดังนี้

- 4.51-5.00 มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.51-4.50 มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก
- 2.51-3.50 มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง
- 1.51-2.50 มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย
- 1.00-1.50 มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และคำนวณหาค่าสถิติร้อยละ (Percentage)

5.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficients) ของ Cronbach (1984)

5.3 การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยหาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Validity) และใช้เกณฑ์การพิจารณาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (Index of Item Objective Congruence: IOC)

5.4 วิเคราะห์คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ในสหวิทยาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.5 การเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ในสหวิทยาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานตามตัวแปรเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ดังนี้

- 1) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม ใช้การทดสอบค่าที (t-test)
- 2) การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้วยวิธีของ เชฟเฟ้ (Scheffe's method)

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ในสหวิทยาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และวุฒิการศึกษา

จากการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยส่วนใหญ่เป็นครูเพศหญิง ร้อยละ 66.70 ส่วนที่เหลือเป็นครูเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 33.30 ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 75.20 จบการศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 21.90 และส่วนที่เหลือจบการศึกษาระดับปริญญาเอก คิดเป็นร้อยละ 2.90 และส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 61.40 ส่วนที่เหลือมีประสบการณ์ในการทำงาน ต่ำกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.60

ตอนที่ 2 การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ ในสหวิทยาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ในสหวิทยาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

n = 210

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านบุคลิกภาพ	3.75	0.60	มาก	2
2. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	3.31	0.95	ปานกลาง	5
3. ด้านความเป็นผู้นำ	3.38	0.86	ปานกลาง	4
4. ด้านการมีวิสัยทัศน์	3.76	0.63	มาก	1
5. ด้านความสามารถในการบริหาร	3.42	0.87	ปานกลาง	3
6. ด้านมนุษยสัมพันธ์	3.30	0.78	ปานกลาง	6
รวม	3.48	0.74	ปานกลาง	

จากตารางที่ 1 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ในสหวิทยาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$ S.D. = 0.74) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ รองลงมา คือ ด้านบุคลิกภาพ และน้อยที่สุดคือ ด้านมนุษยสัมพันธ์

ตอนที่ 3 การศึกษาการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ในสหวิทยาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และวุฒิการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ ในสหวิทยาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามเพศ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้าน ครูเพศชาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง รายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 3.67$ S.D. = 0.53) รองลงมา คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ และน้อยที่สุด คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ครูเพศหญิง โดยรวมอยู่ในระดับมาก รายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 3.80$ S.D. = 0.66) รองลงมา คือ ด้านบุคลิกภาพ และน้อยที่สุด คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ในสหวิทยาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่นัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความเป็นผู้นำ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านความสามารถในการบริหาร ด้านมนุษยสัมพันธ์ ยกเว้น ด้านบุคลิกภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูเพศชายมีความคิดเห็นต่างจากครูเพศหญิง

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ในสหวิทยาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ระดับปริญญาตรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง รายด้านมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 3.69$ S.D. = 0.63) รองลงมา คือ ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 3.67$ S.D. = 0.58) และน้อยที่สุด คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 3.18$ S.D. = 0.94) ระดับปริญญาโท โดยรวมอยู่ในระดับมาก รายด้านมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์และด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 3.93$ S.D. = 0.63) รองลงมา คือ ด้านความสามารถในการบริหาร ($\bar{X} = 3.78$ S.D. = 0.82) และน้อยที่สุด คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.60$ S.D. = 0.77) ระดับปริญญาเอก โดยรวมอยู่ในระดับมาก รายด้านมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 4.28$ S.D. = 0.44) รองลงมา คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.14$ S.D. = 0.60) และน้อยที่สุด คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.85$ S.D. = 0.55)

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ในสหวิทยาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ต่ำกว่า 10 ปี รายด้านอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 3.64$ S.D. = 0.47) แลรองลงมา คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 3.46$ S.D. = 0.55) และน้อยที่สุด คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 2.78$ S.D. = 0.95) ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป รายด้านอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 3.94$ S.D. = 0.61) รองลงมา คือ ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 3.82$ S.D. = 0.66) และน้อยที่สุด คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.57$ S.D. = 0.65)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ ในสหวิทยาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1) คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ ในสหวิทยาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

ด้านการมีวิสัยทัศน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ดำเนินงานตามเป้าหมายที่กำหนด มีความสามารถในการวางแผน กำกับ และติดตามผลการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ แสวงหาความรู้ด้านการบริหารงาน พัฒนาและปรับปรุงความรู้ด้านการบริหารอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการตัดสินใจและการจัดการ กระตือรือร้นและยอมรับการเปลี่ยนแปลง เปิดกว้างต่อความคิดใหม่ ๆ และปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง พร้อมเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับ สร้อยทิพย์ แก้วตา (2565) ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ พบว่า คุณลักษณะด้านการมีวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับ ศราวดี ชันคำหมื่น (2565) ได้ศึกษา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ยุคประเทศไทย 4.0 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ พบว่าด้านการมีวิสัยทัศน์อยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารสามารถดำเนินงานให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนดและกำหนดทิศทางการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านบุคลิกภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง แต่งกายสะอาด สุภาพเรียบร้อย มีความอดทน อดกลั้น สุขุมรอบคอบ เชื่อมั่นในตนเอง สุภาพอ่อนน้อมถ่อมตน กระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน และปฏิบัติตนน่ายกย่อง เคารพและศรัทธา ซึ่งสอดคล้องกับ ภัคภา บัญญัติ (2564)

ได้ศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี พบว่า ด้านบุคลิกภาพของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก คุณลักษณะเด่น ผู้บริหารสามารถวางตัวได้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ มีความน่าเชื่อถือในบทบาทของผู้นำ มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง ซึ่งส่งผลต่อความพร้อมในการปฏิบัติงาน มีความกระตือรือร้นและแสดงความคิดเห็นในการดำเนินงาน มีความอดทน อดกลั้น และสามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี แม้เผชิญกับสถานการณ์ที่ท้าทาย เพื่อพัฒนาส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพในเชิงรุก ควรมีการจัดกิจกรรมหรือการอบรมเพื่อเสริมสร้างความมั่นใจและการแสดงออกในเชิงบวก พัฒนาสุขภาพองค์รวม กระตุ้นให้ผู้บริหารใส่ใจสุขภาพร่างกายและจิตใจอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างสมดุลระหว่างงานและชีวิตส่วนตัว สร้างภาพลักษณ์ผู้นำที่น่าเชื่อถือ การแสดงบทบาทเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมีคุณธรรม ความซื่อสัตย์ และความจริงใจต่อบุคลากรจากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมและน่าเชื่อถือของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงาน แต่ยังสร้างความไว้วางใจและความศรัทธาในสายตาของครูและบุคลากรในโรงเรียนอีกด้วย

ด้านความสามารถในการบริหาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง สามารถบริหารจัดการหน้าที่รับผิดชอบให้เหมาะสมกับผู้ใต้บังคับบัญชา และมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ในการคลี่คลายปัญหาหนักให้เป็นเบาได้ไม่ต่อเนื่อง เพราะเป็นระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 ซึ่งไม่สอดคล้องกับทฤษฎีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาของ Hodgetts (1999) ที่ได้กล่าวไว้ว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีลักษณะพิเศษหลายประการที่ช่วยสร้างความสัมพันธ์และเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ ประกอบด้วย การมีสติปัญญาที่โดดเด่น การมีความมั่นคงทางอารมณ์ การรู้จักใช้แรงจูงใจทักษะในการแก้ปัญหา และทักษะในการบริหารจัดการอย่างเหมาะสม

ด้านความเป็นผู้นำ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง สามารถควบคุมอารมณ์ในสถานการณ์ต่าง ๆ มีความสัมพันธ์อันดีกับผู้ร่วมงาน ชุมชน และองค์กร สร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานได้ ไม่เต็มศักยภาพ เพราะเป็นระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 ซึ่งไม่สอดคล้องกับทฤษฎีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาของ Luthans (1977) ได้กล่าวไว้ว่า คุณลักษณะของผู้นำที่ประสบความสำเร็จ ได้แก่ การมีสติปัญญาเหนือกว่าผู้ตามแต่ไม่มาจนเกินไป เพื่อให้การสื่อสารและความเข้าใจเป็นไปได้ดี มีวุฒิภาวะทางสังคม ความรู้กว้าง และภาวะอารมณ์ที่มั่นคง ผู้นำต้องมีความสนใจในกิจกรรมทั่วไปอย่างหลากหลาย มีแรงจูงใจภายในที่มุ่งความสำเร็จและให้ความสำคัญกับรางวัลจากภายใน (Intrinsic Reward) มากกว่า

รางวัลภายนอก มีทัศนคติที่ดีต่อผู้อื่น ยกย่องและเห็นอกเห็นใจผู้ตาม สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และขอความร่วมมือจากผู้อื่นเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาในสทวิทยาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง เป็นผู้ประหยัดต่ออม ใช้หลักธรรมในการบริหารงาน มีความเมตตากรุณาต่อผู้ใต้บังคับบัญชา และมีความยุติธรรมได้ไม่เต็มศักยภาพ เพราะเป็นระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 ซึ่งไม่สอดคล้องกับทฤษฎีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาของ Stogdill (1974) ที่ได้กล่าวว่า คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม ต้องเป็นผู้มีความตั้งใจในการทำงาน มีความสามารถรับผิดชอบ เป็นผู้ที่ปรารถนาจะร่วมมือกับคนอื่น ให้เกียรติและเป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงาน และ ปัญญา บัวบาน (2565) การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูในกลุ่มสทวิทยาเขตชลบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง พบว่า ด้านคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่ประเมินความดีความชอบตามระเบียบอย่างยุติธรรม และเป็นแบบอย่างที่ดีด้วยการละเว้นจากอบายมุขทั้งปวง

ด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาในสทวิทยาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง สร้างบรรยากาศที่ดีในการปฏิบัติงาน ปรับตัวให้เข้าผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงานได้ รับฟังความคิดเห็นและปัญหาของผู้ใต้บังคับบัญชา และให้เกียรติผู้ใต้บังคับบัญชาได้ไม่เต็มศักยภาพ เพราะเป็นระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 ซึ่งไม่สอดคล้องกับทฤษฎีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาของ Hoy and Miskel (2001) ที่ได้กล่าวไว้ว่า คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ ถือเป็นศิลปะและการปฏิบัติที่สำคัญ โดยใช้ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ในการติดต่อสื่อสารและเกี่ยวข้องกับผู้อื่น เพื่อบรรลุจุดประสงค์ส่วนตัวและส่วนรวม การปฏิบัติดังกล่าวรวมถึงการติดต่อ พูดคุย หรือประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อสร้างประโยชน์ร่วมกันหรือเพื่อความสงบสุขในสังคม นอกจากนี้ ยังเป็นกระบวนการบริหารที่มุ่งเน้นการครองใจบุคคลในองค์กร เพื่อสร้างความพึงพอใจและความร่วมมือซึ่งกันและกัน อันนำไปสู่ความสุขในการทำงานและการบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ขององค์กรหรือหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2) การเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ ในสทวิทยาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า

เพศ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ ในสทวิทยาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามเพศ พบว่า ครูที่มีเพศต่างกันโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้าน

ความเป็นผู้นำ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านความสามารถในการบริหาร ด้านมนุษยสัมพันธ์ ยกเว้น ด้านบุคลิกภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูเพศชายมีความคิดเห็นต่างจากครูเพศหญิง ดังนั้น ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ในสายตาของครูมีความเป็นกลางในด้านเพศ ซึ่งอาจสะท้อนถึงการมองเห็นบทบาทและความสำคัญของผู้บริหารในลักษณะที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยไม่ถูกจำกัดหรือมีอิทธิพลจากเพศของผู้ให้ความคิดเห็น ซึ่งสอดคล้องกับ ทวีศักดิ์ แก้วอาสา และคณะ (2564) ได้ศึกษา การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 พบว่าความคิดเห็นของครูผู้สอนเพศชายและเพศหญิงต่อคุณลักษณะของผู้บริหารโดยรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านบุคลิกภาพนั้น ครูผู้สอนเพศชายมีความคิดเห็นต่างจากครูผู้สอนเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการศึกษานี้สะท้อนให้เห็นว่าความแตกต่างในมุมมองของครูผู้สอนเกี่ยวกับบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษาอาจขึ้นอยู่กับเพศของผู้ให้ความคิดเห็น และยังบ่งชี้ถึงความสำคัญของการพัฒนาและแสดงออกซึ่งบุคลิกภาพของผู้บริหารให้เหมาะสมต่อการรับรู้ของทุกฝ่าย เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความร่วมมือที่ดีภายในองค์กร

วุฒิการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ ในสภวิทยาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่างจากครูที่มีวุฒิระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า ความแตกต่างดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของวุฒิการศึกษาต่อการมองและแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ โดยครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่ามีแนวโน้มที่จะมีมุมมองที่แตกต่างหรือหลากหลายมากขึ้น ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาศักยภาพของครูในแต่ละระดับวุฒิการศึกษา เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมและความเข้าใจในมุมมองที่หลากหลายได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ กนกพร รัตนะอุดม และคณะ (2565) ได้ศึกษา ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสภวิทยาเขตสระบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสภวิทยาเขตสระบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้นด้านบุคลิกภาพที่ไม่แตกต่างกัน จากผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ แตกต่างจากครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ซึ่งความคิดเห็นของครูในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกมักมีความคล้ายคลึงกัน

ประสบการณ์ในการทำงาน คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ ในสหวิทยาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปต่างจากครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี ยกเว้น ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านความสามารถในการบริหารแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า ครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี มีมุมมองที่ลึกซึ้งและให้ความสำคัญกับคุณลักษณะในเชิงบุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ และคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารมากกว่า เนื่องจากอาจมีประสบการณ์ที่หลากหลายกับผู้บริหารในสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี อาจมองคุณลักษณะของผู้บริหารในมิติพื้นฐาน เช่น การปฏิบัติงานทั่วไป และให้ความสำคัญกับทักษะเชิงวิชาการมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับ กนกพร รัตนอุดม และคณะ (2565) ได้ศึกษา ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียน สังกัดสหวิทยาเขตเสรีไทย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสหวิทยาเขตเสรีไทย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่สอนน้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านคุณธรรม จริยธรรม สูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่สอน 5 - 10 ปี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรบริหารงานอย่างมีคุณธรรม และมีความยุติธรรม ให้ความเป็นธรรมในการประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความเสมอภาคในองค์กร
- 2) ด้านบุคลิกภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติตนให้น่าเคารพ ยกย่อง ศรัทธา เป็นแบบอย่างที่ดี ดำรงตนอยู่ในกฎ ระเบียบ วินัย
- 3) ด้านความเป็นผู้นำ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ให้ความเมตตา กรุณา และมีอัธยาศัยดี พุดสนทนา และพบปะผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ
- 4) ด้านการมีวิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำเทคนิค และแนวคิดใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ ต้องแสวงหาความรู้ เทคนิควิธีและทักษะใหม่ ๆ อย่างสม่ำเสมอ

5) ด้านความสามารถในการบริหาร ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความฉลาดทางอารมณ์สูง สามารถคลี่คลายปัญหาหนักให้เป็นเบาได้ ควรมีเหตุและผล ควบคู่กับความสุ่มรอบคอบ ไม่กระทำการใด ๆ โดยปราศจากการคิดไตร่ตรอง

6) ด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการรับฟังความคิดเห็นและปัญหาต่าง ๆ ของผู้ใต้บังคับบัญชา ต้องยกย่องให้เกียรติ และสร้างความสามัคคีให้เกิดในองค์กร

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ศึกษาและวิจัยสภาพปัญหาแนวทางพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2) ศึกษาและวิจัยคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยปรับเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างอื่นแทน ครู เช่น นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ในแต่ละบริบทได้อย่างเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- ปัญญา บัวบาน. (2565). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูกลุ่มสหวิทยาเขตชลบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง. [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พัชรินทร์ วงสาร และคันสนีย์ จะสุวรรณ. (2564). คุณลักษณะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของ ผู้บริหารสถานศึกษา. การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและ นานาชาติครั้งที่ 14 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021" วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564.
- ภัคปภา บุญยุติ. (2564). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร]. มหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ศราวุฒิ ชันคำหมื่น. (2566). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคประเทศไทย 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์. การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สร้อยทิพย์ แก้วตา. (2565). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์. หลักสูตรการศึกษา มหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง. (2565). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้น พื้นฐาน พ.ศ. 2565 – 2567 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง เอกสารหมายเลข 10/2564 กลุ่มนโยบายและแผน. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.*
- โสมวลี ชยามฤต. (2564). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับยุคดิจิทัลขององค์การภาครัฐและเอกชน. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, (41), 38-50.
- อภิญา สิงหา. (2565). กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการเป็นโรงเรียนคุณธรรม. *Journal of Modern Learning Development*, (71), 155-168.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing*. New York: Harper & Row.
- Hodgetts, R. M. (1999). *Management Theory, Process and Practice*. (Translated by C. Çetin and E. C. Mutlu). Istanbul: Beta Printing Distribution Inc.
- Hoy, W. & Miskel, C. (2001). *Educational Administration: Theory, Research and Practice* (6thed.). New York: McGraw-Hill.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). "Determining Sample Size for Research Activities". *Educational and Psychological Measurement*. Vol 30 No. 3. pp. 607-610.
- Likert, Rensis. (1967). *The Method of Constructing and Attitude Scale. Attitude Theory and Measurement*. Fishbein, Martin, Ed. New York: Wiley & Son.
- Luthans, F. (1977). *Organizational Behavior*. (2nded). Tokyo : McGraw-Hill. Kagalusha.
- Stogdill, Ralph M. 25. (1948). *Personal Factors Associated with Leadership: A Survey of the Literature*. *Journal of Psychology*, 25(1), 35-71.

